

Görgü Kuralları ve Protokol

Öğr. Gör. Burcu Bozkurt

11.Hafta

Umumi Yerlerde Nezaket ve Görgü Kuralları

Evde / Apartmanda

- Çevremizde hasta, dinlenmek isteyen kimseler olabileceğinden gürültü yapmak ve müziğın veya televizyonun sesini başkalarını rahatsız edecek şekilde açmak hoş değildir.
- Ailenizdeki kişilerin dahi özel eşyalarını karıştırmayın.
- Pencereden sarkarak uzun süre yoldan gelip geçenlere bakmak güzel bir görüntü oluşturmaz.
- Başkasının bulunduğu bir odaya girerken, bu aynı evde yaşadığınız kardeşinizin odası bile olsa, mutlaka kapı çalınmalıdır. Çocuklarından kapı çalmasını bekleyen anne babalar, çocuklarının odalarına kapıyı vurarak girmelidirler.
- Apartman sakinlerinin dinlenme zamanlarında eşyaların yerini değiştirmek, tamirata girmek gibi gürültülü hareketlerden kaçınılmalıdır.

Yolculuk / Seyahatte

- Yolculuk ederken veya toplu bir yerde otururken yanınızda bulunan kişinin okuduğu kitap, gazete, dergi vb. şeyleri okumaya çalışmayın. Bu onu rahatsız edecektir.
- Toplu taşıma araçlarında ayakta bulunan yaşlılara, sakatlara, hamile ve çocuklu kadınlara yer vermek gerekir.
- Aslında kadın ya da erkek kim olursa olsun bizden daha çok ihtiyacı olan birine yerimizi vermeliyiz.
- Toplu taşıma araçlarında ayakkabı çıkarılmaz.
- Tren, otomobil gibi araçlarda pencere açılacağı zaman diğer yolcuların da onayı alınmalıdır.
- Otomobillerde aracınızı şoför kullanıyorsa şeref yeri sağ arka köşe, ikinci şeref yeri arka sol köşedir. Siz kullanıyorsanız, sizin yanınız şeref yeridir.
- Arabanın ön koltuğuna on iki yaşından küçük çocuklar asla oturtulmamalıdır.

Yolculuk / Seyahatte

- Hiç kimsenin gürültü kirliliği oluşturarak başkalarını rahatsız etmeye hakkı yoktur. Araç kullanırken çevre binada oturanlar düşünülerek gereksiz yere ve uzun süre kornaya basılmamalıdır. Araçla trafik ışıklarında beklerken lambanın kırmızıdan sarıya geçmesi trafik kurallarında «hazırlanma» anlamını taşıırken bizde «başkasını hazırlamak» yani kornaya basmak şeklinde uygulanmaktadır.
- Yabancı ülkelere yapılan seyahatlerde o yörenin adetleri hakkında küçük de olsa bilgiler almak bizi zor duruma düşmekten kurtarabilir.
- Seyahatlerde gittiğimiz yere ait garipseyeceğimiz adetlerle de karşılaşabiliriz. Böyle durumlarda saygıyı elden bırakmamak gerekir.
- Yurtdışı gezilerinin dönüşünde konuşma tarzını farklılaştırma gayreti içerisine girmek, bolca yabancı kelime kullanmaya çalışmak görgüsüzlüktür.

Yolculuk / Seyahatte

- Araç kullanırken mümkün olduğu kadar sakin olmalı ve diğer sürücüleri tahrik edici, trafik kurallarını ihlal ettirmeye sevk edici davranışlardan kaçınılmalıdır.
- Trafiğin ortasında sıkışıp kalmış sürücülere yol vermek, nezaket gereğidir.
- Araç park ederken diğer araçlar da düşünülmalıdır; park sahası tasarruflu kullanılmalı, çevredeki araçların çıkışı engellenmemeli, garaj girişlerine park yapılmamalıdır.
- Trafik kurallarına uymak hem sizin hem de karşınızdakinin can güvenliği açısından oldukça önemlidir. Ayrıca sosyal hayatta bu ve benzeri kurallara uymak, hayatı kolaylaştırır.

Caddede/Sokakta

- Sokak adabına uyarken «Bana yapılmasını istemediğim şeyi ben de başkasına yapmamalıyım.» ilkesi ve düşüncesiyle hareket edilmelidir.
- Tanıdığınız kimselerle karşılaştığınızda konuşmak isterseniz bunu, başkalarının geçişini aksatmayacak şekilde yapınız.
- Yolda karşılaştığınız bir tanıdığınızla uzun sohbetlere girerek yanınızda bulunan kişileri bekletmek iyi bir davranış değildir.
- Sokakları kirletmek medeni insanlara yakışmaz.
- Sokakta yürürken yanlışlıkla çarptığımız veya ayağına bastığımız kişiden özür dilemek gerekir.
- Sokakta hızlı yürüyenler önünde ağır yürüyenlere sözle veya fiziksel olarak sataşmamalı, öndekileri ittirip kaktırmamalıdır.
- Karşıdan karşıya geçerken sakat ve yaşlılara yardım edilmelidir.

Caddede/Sokakta

- Sokakta yürürken yüksek sesle konuşmaktan, kahkahalarla gülmekten, bağtırmaktan, ıslık çalmaktan, herkesin duyacağı şekilde şarkı söylemekten diğert insanları rahatsız edeceği için kaçınılmalıdır.
- Trafik ışıklarında, yaya geçitlerinde karşıdan karşıya geçerken ve yaya kaldırımında yürürken sağ tarafı kullanma kuralı vardır. Böylece çarpışma ve karmaşalar azalmış olur.
- Coşkunuzu, sevincinizi sokaklarda ateş ederek kutlamak sizin veya bir başkasının hayatının kararmasına neden olabilir. Zaten bu tarz davranışlar görgülü ve medeni bir insanla asla bağdaştırılmaz.
- Eğer kaldırımında bir grup olarak yürünüyorsa, diğert yayaların geçişini engellemeyecek şekilde küçük gruplara bölünerek yürünmelidir.
- Yanından geçen kadınlara rahatsız edici bakışlarla bakmak, geçtikten sonra tekrar dönüp bakmak, laf atmak, kaba ve nazık olmayan davranışlardır.

Caddede/Sokakta

- Caddeye, sokağa köpek dolaştırmaya çıkmadan önce başkalarına zarar vermesini önleyici tedbirler alınmalıdır. Diğer insanları rahatsız etmek veya korkutmak amacıyla köpekler asla kullanılmamalıdır.
- Evcil hayvan sahipleri hayvanlarının dışkısını insanlık gereği sokakta bırakmamalı ve temizlenmelidir.
- Sakat kimselere özrünü belli edecek tarzda dikkatli bir şekilde bakmak hoş olmayan bir davranıştır.
- Yola, caddeye, sokağa tükürmek, sümürmek hiç yapılmaması gereken davranışlardır. Gerekirse mendil kullanılır.
- Sokakta trafiğin aktığı tarafta erkek yürümelii, yaşlılar, çocuklar ve hanımlar sağda olmalıdır. İki erkekle yürüyen hanım, erkeklerin ortasında yürümelidir.

Caddede/Sokakta

- Yolda zor durumda kalmış bir hanıma bir erkek yardıma koştuğunda hanımın bedenine dokunmadan kolunu uzatarak yardım teklifinde bulunmalıdır.
- Fakirlere ve dilencilere belki yardım etmeyebiliriz ancak onlara kötü de davranmamalıyız.
- Yol soranlara mümkün olduğunca yardımcı olunmalıdır. Ancak bilinmeyen adresleri de biliyor gibi davranmak, muhatabı yanıltmak, yanlış yöne göndermek insanlığımıza yakışmaz.
- Yolda ağır paket taşıyan yaşlılara yardım teklif edilmeli, karşıya geçişlerine yardım edilmelidir.
- Karanlık ve boş bir sokakta yürüyen bir hanımın bulunduğu kaldırımda ve arkasından yürünmez. Böyle bir durumda karşı kaldırımda yürünmeli, hanımın korkmasına sebep olunmamalıdır.
- Özellikle ramazan ayında cadde ve sokaklarda yemek yemek ve sigara içmek konusunda insana ve inanca saygımız dolayısıyla daha dikkatli olunmalıdır.

Sanatsal Faaliyetlerde

- Sinema, tiyatro, konser, bale, opera gibi sanatsal faaliyetlerde beş on dakika önce yerinizi almanız gerekir. Aralarda da anonslara dikkat etmeli gecikmemelisiniz.
- Kalabalık ortamdan dolayı yol açmak için girişte ve çıkışta erkekler önden gider. Ancak böyle bir durum söz konusu değilse kadınlar önden gider.
- İki erkek iki kadın olarak gidilmişse kadınlar ortaya, erkekler kenara oturur.
- Koltukların arası dar ise daha önce gelip yerine oturanları, yeni gelenlerin geçmesi için ayağa kalkıp koltukları kapatarak yol vermelidirler. Size yol verilmişse yerinize geçerken kişilerin ayaklarına basmamaya dikkat etmeli, size yol verenlere de teşekkür etmeyi ihmal etmemelisiniz.
- Böyle yerlerde gecikmişseniz yerinize oturmak için geçerken yüzünüz oturan şahıslara olmalıdır ve geçerken özür dileyebilirsiniz.
- Sanat etkinliği sürerken sessizlik önemlidir.

Sanatsal Faaliyetlerde

- Tiyatro, sinema salonlarında başkalarını rahatsız edecek şekilde bir şeyler yemek, gösterinin durumuna göre abartılı kahkaha atmak, hıçkırıklara boğularak ağlamak hoş olmayan davranışlardır.
- Beğenmediniz bir oyunu ıslıklamak, yuhlamak yakışık almaz. Böyle bir durumda uygun bir şekilde ve zamanda mekandan ayrılmak en iyisidir.
- Bir sanat faaliyetinde yerli yersiz araya girerek alkışlamak uygun olmaz:
 - Konseri yönetmek üzere orkestra şefi çıktığında, solist sahnedeki yerini alırken, perde kapanırken alkışlama yapılır.
 - Çok beğenilen sanatsal faaliyeti alkışlamak için ayağa kalkılabilir.
 - Klasik müzik, opera gibi bitişi tam olarak anlaşılmayan sanatsal faaliyetleri alkışlamakta aceleci davranmamak gerekir.
 - Alkışlama konusunda tereddüt söz konusuysa salondaki diğer izleyicilerle birlikte hareket edilir.

Restoranda

- Restorana erkekler önce girer, kadınlar önce çıkar. Erkek kapıyı açar ve kadına yol verir.
- Restorana girdiğinizde elinizde paketler varsa masanın üstüne değil de boş bir sandalyeye koymak veya ona benzer uygun bir yer seçmek daha iyidir.
- Size hizmet eden insanlara karşı nazik olun. Bir istediğinizi veya hoşunuza gitmeyen durumu nazikçe dile getirin.
- Masaya ortak yenmesi için konulan salata vb. şeyler tabaklara alınarak yenir.

Restoranda

- Garsonlara seslenmek için baş veya el işareti kullanılır. Bunun için tabaklara ve bardaklara çatal, kaşık vb. ile vurmak, hoş karşılanmayan hareketlerdendir.
- Başkasının masasına ait boş sandalyeyi almanız gerektiğinde önce masada oturanlardan izin alınır.
- Para, hesap pusulasının altına veya arasına konur.
- Restoran sahibi veya işletme müdürüne, fazladan bir hizmette bulunmuş olsalar dahi bahşış verilmez.
- Restoranlarda hoşunuza gitmeyen bir durumla karşılaştığınızda garsonlarla tartışmak yerine sorumlu müdürle görüşmeyi tercih ediniz. Bu, daha etkili olacaktır.

Alışverişte

- Alışverişe çıkmadan önce neler almak istediğinizi ve ihtiyaçlarınızı belirleyin. Önceliklerinizi tespit ederek planlı bir şekilde alışverişe çıkın. Ancak, sonsuz ihtiyaçlarınızın karşısında elimizdeki imkanların sınırlı olduğu unutulmamalıdır.
- Aç karnına alışverişe çıkılmamalıdır. Aç karnına yapılan alışverişler hem aceleyle getirilir hem de yiyecek satın alıyorsanız almanız gerekenden fazlasını alırsınız muhtemelen.
- Moral bozukluğunu gidermek için alışveriş yapmayın. O an kendinizi iyi hissetmek için yapacağınız alışverişler bütçenizde açıklara neden olacaktır.
- Aldığınız ürünün fiyatının ucuz olması önemlidir ancak kaliteli ve dayanıklı ürünleri tercih etmeniz size uzun vadede kar ettirecektir. Ayrıca bir malın fiyatının ucuz olması, ona ihtiyacınızın olduğunu düşünmeniz anlamına gelmez.

Alışverişte

- Alışveriş zamanları iyi ayarlanmalıdır. En kalabalık günler olan hafta sonu, öğleden sonraları, özel günler, bayramlar, yılbaşı öncesi çıkılan alışverişler sizi yoracağından istediğiniz ürünleri alamayabilirsiniz. Alışveriş yerlerinin تنها olduğu saatlerde rahat bir alışveriş ortamı bulabilirsiniz.
- Ürün satın almak için acele etmeyin ve almadan önce inceleyin. Üründe alışveriş esnasında göremediğiniz bir hata söz konusuysa bu «ayıplı mal» kapsamına girer ve otuz gün içinde aldığınız yere başvurarak iade edilebilir, değiştirilebilir, hatanın giderilmesini sağlayabilir, hata oranında indirim talep edebilirsiniz. Ayrıca hata gizli nitelikte ise otuz günlük olan bu süre iki yıla kadar uzamaktadır.
- Bu haklarınızın yasalarla korunduğunu unutmayın ve hakkınızı aramak konusunda tereddüt etmeyin.

Alışverişte

- Gelip geçici tarzda ve renkte giysiler almak yerine daha uzun süre giyilebilecek olanlar tercih edilmelidir.
- Kapınıza gelen satıcılardan yapılan alışverişlerin, tüketiciyi en çok zarara uğratan alışveriş çeşidi olduğu tespit edilmiştir.
- Satış elemanlarının, kararlarınızı değiştirmeye yönelik sözlerinden etkilenmeyin.
- Etiketsiz ürünleri tercih etmeyin.

Asansörde

- Başkalarının da geldiği görölmüşse, asansör bekletilir.
- Asansörde iken baş, kapıya dönük şekilde karşıya veya öne bakılarak durulur.
- Asansörde bulunan diğer kişiler dikkatli şekilde bakılarak rahatsız edilmez.
- Asansör düğmesine yakın olan kişinin diğer asansöre binenlerin hangi kata çıkacağını/ineceğini sorarak onlar için de düğmeye basması iyi bir davranış olur.
- Asansöre binerken hanımların önceliği vardır. Bir erkek, iki kişilik bir asansöre biniyorsa sırasın hanıma verebilir. Acelesi varsa durumu beyan edip özür dileyerek sırasını kullanabilir.
- Bazen hanımlar tanımadıkları bir erkekle asansöre binmek istemeyebilir; ancak bu durumda; «Siz binmeyin, ben gideyim sonra binersiniz.» demek büyük bir kabalıktır. Sıra kendinde olsa bile, bir hanım sırasını bir erkeğe veriyor ve daha sonra asansörü kullanmak istiyorsa bu durumda erkeğin anlayışlı davranıp teşekkür ederek asansöre binmesi uygundur. Böyle bir durumdan erkeğin rahatsız olması ve hanıma hakaret etmesi erkeğin görgüsüzlüğünü gösterir.

Kutsal Yerlerde

- Mabetlerde hangi dine mensup olursanız olun saygılı davranılmalıdır. Her dine ait mabedin kendine özgü giriş kuralları vardır. Bu kuralları öğrenip orada ibadet edenleri rahatsız etmeyecek şekilde davranılmalıdır.
- Özellikle ibadet yerlerine giderken temiz olmaya ve temiz giyinmeye özen gösterilmelidir.
- Mezarlık ziyaretlerinde mezar taşlarının arasından dikkatli ve yavaş adımlarla geçilmelidir.

Çevre ve Doğada

- Piknik yaparken ateş yakmanız gerekiyorsa önce gerekli emniyet önemlerini alın. İşiniz bittiğinde ise ateşi tam olarak söndürdüğünüzden emin olun.
- Piknik yaptıktan sonra artan şişe, kağıt vb. tüm atıkları bir torbaya doldurup en yakın çöp kutusuna atmak için yanımıza almamız gerekir.
- Çiçekleri gelişigüzel koparmak, ağaçlara zarar vermek, medeni bir insana yakışmayan davranıştır.
- Hayvanları, çiçekleri, ağaçları, kuşları, kelebekleri... doğayı korumak ve bu güzel tabloya zarar verilmesinin önlemek, her uygar insanın görevidir.

Görsel ve Yazılı Kaynaklar

- Okur Suna, Suna Okur ile Görgü ve Protokol. (1.Basım, Nisan2015), İstanbul: Öteki Adam Yayınları.
- Alıcı Akın, Yeni Görgü Kuralları. (2.Basım, Eylül 2013), Ankara: Elma Yayınevi.
- Deniz Hasan, En Yeni Görgü Kuralları. (13.Baskı), İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- <http://nezaketkurallari.com/tanisma-ve-tanistirma/>